

Förbundsordning för Göteborgsregionens kommunalförbund (GR)

Förslag till beslut

Medlemskommunernas fullmäktige föreslås att fastställa ny förbundsordning för Göteborgsregionens kommunalförbund i enlighet med bilaga 1.

Förbundsfullmäktige fattar slutligt beslut i ärendet.

Sammanfattning av ärendet

Samtliga medlemskommuner är positiva till förslaget till ny förbundsordning. En del kommuner har föreslagit förändringar och lämnat andra kommentarer.

Remissomgången föranleder ett tillägg till § 3.2 punkten 6 om att läromedelssamordningen utförs i enlighet med ingångna avtal, punkten 8 om att transfereringen av ekonomiskt stöd även ska omfatta att administrera och följa upp ingångna avtal och punkten 12 om delregionala utvecklingsmedel inom kultur.

Beslutsunderlag

1. Förslag till ny förbundsordning för GR
2. Medlemskommunernas remissyttranden
3. Remissärendet

BESKRIVNING AV ÄRENDET

Bakgrund och syfte

GR:s befintliga verksamhet och uppdrag från medlemskommunerna behöver avspeglas på ett bättre sätt i förbundsordningen. En genomförd översyn har utmynnat i ett behov av att komplettera främst ändamålsbestämmelsen i 3 §. Vidare finns det anledning att medge förbundsstyrelsen att få vara ställföreträdare för förbundsfullmäktige i större omfattning än i dag, eftersom förbundsfullmäktige endast sammanträder två gånger om året. Därutöver föreligger behov av ytterligare justeringar.

Ett förslag till ny förbundsordning (remissutgåva) har upprättats för att inhämta medlemskommunernas synpunkter. Samtliga medlemskommuner har inkommit med yttrande.

Remissyttrandena

Ale kommun	Kommunfullmäktige beslutar att tillstyrka remissförslaget
Alingsås kommun	Kommunstyrelsen antar kommunledningskontorets yttrande som inte har några förslag på justeringar i remitterat förslag.
Göteborgs Stad	Kommunstyrelsen beslutar enligt stadsledningskontorets förslag till yttrande. Göteborgs Stad har inga formella synpunkter på de föreslagna ändringarna. Kommunen bedömer att det alltså finns en risk för att gränsdragningen mellan medlemskommunerna och förbundets befogenheter avseende viss verksamhet eller enskilda frågor kan anses oklar. Kommunen anser vidare att förbundsordningen tydligare bör ange att transfereringen av medlemskommunernas stöd till vissa andra organisationer är ett uppdrag, exempelvis genom skrivning att GR har i uppdrag att administrera och följa upp avtal och överenskommelser som medlemskommunerna ingått med regionala organisationer inom Göteborgsregionen. Vidare påtalar kommunen att föreskrifter om arkiv ska antas av fullmäktige i samtliga ingående parter i kommunalförbundet och att Göteborgs stad

	inte har något att invända mot förslaget att staden tar ansvar för förbundets handlingar vid en likvidation.
Härryda kommun	Kommunstyrelsen antar <i>Yttrande över förslag till ny förbundsordning för Göteborgsregionens kommunalförbund</i> som sitt eget yttrande med tillägget att remissutgåvan för ny förbundsordning § 4.2 ändras så att det tydligt specificeras vilka beslut som innefattar ”principiella frågor och frågor av större vikt” som föreslås delegeras till förbundsstyrelsen. Av yttrandet framgår också att kommunen önskar ett förtydligande till § 3.2 punkt 6, av innebörd att kommunen även på egen hand anskaffar samt levererar lärresurser och läromedel till utbildningsverksamheten. Det bör därmed förtydligas att GR inte har exklusiv behörighet inom området.
Kungsbacka kommun	Kommunstyrelsen antar yttrande och framhåller i det att kommunen anser att fritidsfrågorna i framtiden bör inkluderas bland kommunalförbundets samverkansområden. Kungsbacka anser att införandet av punkt 12 under rubrik 3.2 om nätverk för kulturchefer bör utgå och att detta nätverk bör omfattas av punkten <i>Skapa och driva nätverk</i> under rubrik 3.1. Kungsbacka tillstyrker förslaget att förbundsstyrelsen föreslås få företräda förbundsfullmäktige och menar att förbundsstyrelsen i enskilda frågor av större vikt eller principiell karaktär alltid bör överväga om den ska avgöras av förbundsfullmäktige.
Kungälv kommun	Kommunstyrelsen tillstyrker förslaget till ny förbundsordning.
Lerums kommun	Kommunstyrelsens arbetsutskott ställer sig bakom ny förbundsordning i enlighet med det framarbetade förslaget.
Lilla Edets kommun	Kommunfullmäktige har inget att erinra mot förslag till ny förbundsordning.
Mölndals Stad	Kommunstyrelsen ställer sig positiv till förslaget men ställer sig frågande till

	regleringen i 12 i § 3.2 om nätverk för kulturchefer, eftersom det redan finns reglerat i § 3.1 att skapa och driva nätverk.
Partille kommun	Kommunstyrelsen tillstyrker förslaget utan synpunkter
Stenungsunds kommun	Kommunstyrelsen tillstyrker förslaget till ny förbundsordning.
Tjörns kommun	Kommunstyrelsen tillstyrker förslaget till ny förbundsordning.
Öckerö kommun	Kommunstyrelsen översänder remissvar som innehåller att kommunen inte har några synpunkter på uppdaterad förbundsordning.

Kommentarer och Bedömning

Nedan kommenteras de olika frågor som medlemskommunerna lyft i sina remissvar och redovisas vilka ändringar de föreslås medföra.

1. Förbundsstyrelsens rätt företräda förbundsfullmäktige

Förslaget att utnyttja rätten för förbundsstyrelsen att företräda förbundsfullmäktige har sin grund i att förbundsfullmäktige normalt endast sammanträder två gånger per år. Det kan därmed bli opraktiskt att kalla in förbundsfullmäktige om det uppkommer ärenden som enligt kommunallagen, som ju är skriven för primärkommuner med fler fullmäktigesammanträden per år, är att betrakta som fullmäktigeärenden. Eftersom förbundsstyrelsen sammanträder oftare och består av ledande politiker i medlemskommunerna bör ansvarsfördelningen mellan fullmäktige och styrelse kunna vara en annan än i en primärkommun.

En sådan reglering kan i princip ske på två olika sätt. Ett av dessa sätt är att reglera vilka beslut som förbundsstyrelsen kan fatta som företrädare för förbundsfullmäktige, ungefär som en delegation. Det är emellertid problematiskt att i förväg veta vilka ärenden som kan uppkomma, förutom dem som är reglerade i kommunallagen. Att ange sådana ärenden som exempel är mindre lämpligt när det som här gäller att reglera undantag från ett lagrum. Det torde vara sällan förekommande att lagstiftning reglerar hantering genom exempel. Detta alternativ bedöms också innebära ökad osäkerhet i det enskilda fallet och ökad risk att ett beslut upphävs vid en laglighetsprövning.

Det andra alternativet, som valts i förslaget, innebär att förbundsordningen reglerar vilka beslut som förbundsfullmäktige måste fatta. Dessa beslutsärenden har valts med förebild i 5 kap. 1 § kommunallagen. Där regleras

Tjänsteskrivelse Göteborgsregionens kommunalförbund

Handläggare: Jan Persson, jurist

Datum: 2023-10-26, Diarienummer: FS2023-00121

de konkreta ärenden som fullmäktige har att fatta beslut om. Det förslaget i princip möjliggör för förbundsstyrelsen att fatta beslut om, avser den i lagstiftningen allmänna principen gällande ärenden av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt för kommunalförbundet. Detta alternativ har fördelen att det inte bör uppstå några tveksamheter vad som ingår i förbundsstyrelsens ställföreträdarskap.

Det är mycket svårt att i förväg tydligt specificera vilka ärenden och beslut som innefattar principiella frågor eller frågor av större vikt. Några exempel anges dock nedan.

- Övergång av verksamhet till annan organisation (beroende på omfattning)
- Större investeringar i datasystem
- Yttranden i viktiga frågor där t.ex. medlemskommunerna har olika uppfattning
- Yttranden på framställning från ägda bolag
- Avtal med stor ekonomisk betydelse
- Avgiftsfrågor

Huruvida ett ärende är av principiell beskaffenhet eller av större vikt kan också många gånger vara oklart. Ytterst avgörs frågan av domstol efter en eventuell laglighetsprövning. Dessförinnan har förvaltningen och berörda politiska organ att bedöma när så är fallet.

Förbundsfullmäktige har under senare år i huvudsak behandlat årliga ärenden som fullmäktige fortsatt kommer göra även om förbundsstyrelsen tilldelas företrädarskap. Det får förutsättas att förbundsstyrelsen använder möjligheten primärt när det gäller ärenden som inte kan eller bör avvakta fullmäktigebedömning. Förbundsstyrelsen har alltid rätt att överlämna ärende till förbundsfullmäktige.

Remissyttrandena i denna del föranleder därför inget ändrat förslag.

2. Lärresurser och läromedel

Enligt gällande samordningsavtal förbinder sig medlemskommunerna att inhandla kommunens läromedel via GR. Det är viktigt att denna omfattande verksamhet anges i förbundsordningen men också viktigt att förbundsordningen inte står i strid mot ingångna avtal. Ett sätt att lösa det är att göra ett tillägg i förslaget § 3.2 punkt 6 enligt följande;

Utgöra en regional läromedelssamordnare och inköpscentral, vilket innefattar att anskaffa och leverera lärresurser och läromedel till medlemskommunernas utbildningsverksamheter i enlighet med ingångna avtal.

3. Fritidsfrågorna

Som Kungsbacka kommun skriver är detta en framtida fråga och den föranleder därför inte någon ändring i förslaget.

4. Närverk för kulturchefer

GR har en överenskommelse om delregionala utvecklingsmedel inom kultur 2022-2024. Överenskommelsen innebär att GR erhåller 1,85 Mkr för 2023 i projektmedel, projekt- och finansieringsutveckling och för processledartjänst inom kultur. Syftet är att bidra till genomförandet av Kulturstrategi Västra Götaland och regional Kulturplan 2020-2023. Överenskommelsen finansierar kulturchefsnätverkets processledning som GR övertagit enligt förbundsstyrelsens beslut 2021-11-19 § 332. Kulturchefsnätverket och därmed medlemskommunerna har avgörande inflytande på hur projektmedlen används.

Det finns mot denna bakgrund anledning att särskilt nämna att GR samordnar nätverket för kulturchefer. För att bättre beskriva uppgiften för GR föreslås följande förändring i § 3.2 punkt 12.

Samordna nätverk för kulturchefer och hantera delregionala utvecklingsmedel inom kultur enligt överenskommelse med VGR.

5. Gränsdragningsfrågor

Som Göteborgs stad framhåller kommer det alltjämt finnas gränsdragningsfrågor mellan medlemskommunerna och förbundet. Det är nog tyvärr omöjligt att undvika med den typ av verksamhet som GR bedriver. Vår bedömning är att uppgifterna beskrivits så noggrant det är möjligt utan att förlora det mått av flexibilitet i verksamhetens utveckling som är nödvändig med hänsyn till förändringar i samhället.

6. Transfereringar till andra organisationer

Göteborgs stad föreslår en skrivning om att GR har i uppdrag att administrera och följa upp avtal och överenskommelser som medlemskommunerna ingått med regionala organisationer inom Göteborgsregionen.

GR har egna avtal med fyra av de fem organisationer som medlemskommunernas pengar transformeras till. Det är självklart så att GR administrerar och följer upp dessa avtal. Däremot är det inte rimligt att GR ska ta på sig att administrera och följa upp dessa organisationers eventuella avtal med medlemskommunerna.

Texten i § 3.2 punkten 8 kan lämpligen kompletteras enligt följande;

Transferera medlemskommunernas ekonomiska stöd till vissa andra organisationer i Göteborgsregionen enligt förbundets samrådade budget samt administrera och följa upp därvid ingångna avtal.

7. Arkivfrågor

Det finns ingen juridisk skyldighet att meddela föreskrifter om arkivvården och förslaget till förbundsordning innehåller heller inga sådana föreskrifter. GR får förutsättas följa gällande lagstiftning på detta område.

Justeringar i förslaget

Som framgår av remissyttrandena är samtliga medlemskommuner positiva till förslaget till ny förbundsordning. En del kommuner har föreslagit förändringar och lämnat andra kommentarer, som bedömts ovan.

Remissomgången föranleder ett tillägg till § 3.2 punkten 6 om att läromedelssamordningen utförs i enlighet med ingångna avtal, punkten 8 om att transfereringen av ekonomiskt stöd även ska omfatta att administrera och följa upp ingångna avtal och punkten 12 om delregionala utvecklingsmedel inom kultur.

Gitte Caous
Förbundsdirektör

Jan Persson
Jurist

Skickas till

GR:s medlemskommuner